

Even uw aandacht...

Deze 'smaakmaker' laat u toe kennis te maken met dit werk.

Dit tekstfragment mag niet gebruikt worden voor opvoering. Het mag niet worden gedownload, afgedrukt of verder verspreid.

Indien deze smaakmaker u bevalt, raden we u aan het volledige toneelstuk te ontlenen en te lezen voor u tot de aankoop van boekjes voor opvoering beslist.

Veel leesplezier!

Lik eens aan de Koning!

een komedie in vier bedrijven door Erik Ryckaerts

personen

Kwist

Biebel, twee clowns

Professor Fierlafijn

Lolita, zijn huishoudster

Koning Zuurstok

De Koningin

De Prinses

Dokter Kamomillus

Tovenaar Zuurtoot

Hofmeester Harseniek

Bakker Babbeluut

Gijs, het bakkersknechtje

De Poortwachter

Een Lakei

Soldaten

Dragers

Kermisvolk

=====
Het OPVOERINGSRECHT wordt verkregen na aankoop van
minstens ACHT exemplaren en betaling van de verschuldigde
auteursrechten aan S.A.B.A.M., Aarlenstraat 75-77, 1040 Brussel.
=====

Uitgave: Toneelfonds J. JANSSENS p.v.b.a., Kruikstr. 14
2000 Antwerpen - Tel.(031) 39 12 20

Eerste Bedrijf

- Een kermiskraam. De clowns Kwist en Biebel lokken volk, dat zingend en dansend opkomt.

Kwist: Vrienden!...

Biebel: Vrienden, groot en klein,...

Kwist: ... kom naderbij allemaal!

Het loont de moeite, want wij spelen vandaag voor jullie een vreemd verhaal.

Biebel: En zo waar als jullie ons met je eigen ogen ziet:

Kwist: De geschiedenis die je gaat horen, is echt geschied!

Toeschouwer 1: Echt gebeurd?

Toeschouwer 2: Kom nou!

Toeschouwer 3: Ben je er soms zelf bij geweest?

Biebel: Wis en waarachtig! Bijna hadden we voor ons leven gevreesd!

Toeschouwer 1: Jaja, en dat moeten wij zomaar geloven?

Kwist: Als we liegen, mogen ze vannacht de maan boven ons hoofd komen roven!

Toeschouwer 2: Toe maar!

Kwist: Luister! Laat ons nou eindelijk beginnen!

Toeschouwer 3: Goed, laat eens horen wat je zoal kunt verzinnen!

Toeschouwer 1: Maar wij willen geen verhaal over veel verdriet en pijn!

Toeschouwer 2: Laat het ook wat vrolijk, om te lachen zijn!

Biebel: Jullie krijgt je zin!

Kwist: In een land, ergens op deze wereldbol,
Leefde niet zo lang geleden een koning, maar zijn hoofd was
hol.

Biebel: Dat is waar: hij had niet veel verstand, de arme man!

Kwist: En spoedig ondervond hij daar de gevolgen van.

Toeschouwer 1: Hoe was zijn naam?

Toeschouwer 2: Dat heb je ons nog niet gezegd!

Kwist: Ach, met die naam begon het al heel slecht.

Hij heette Appelkok, maar dat beviel hem helemaal niet.

Biebel: Nog toen hij prins was, zeurde hij daarover - ziet!

Koning op kermiskraam op.

Koning: Appelkok, Appelkok! Hadden mijn ouders me voor de
drommel geen betere naam kunnen geven? Als ik straks
gekroond word, lacht iedereen zich een aap. Wie is er
koning in dat land, zullen de mensen vragen. Stel je voor:
koning Appelkok! Nee, dat kan niet, dat gaat niet door!
Die naam lijkt nergens naar. Ik zal geen rust hebben voor
ik een andere gevonden heb.

Kwist: Je hoort het zelf: de nieuwe koning had geen opgeruim-
de natuur.

Biebel: Lachen deed-ie nooit, hij keek altijd zuur!

Hij kniesde en piekerde en zeurde de hele dag.

Kwist: Aan het hof nu was er iemand die dat heel goed zag!

Een man die altijd welkom was, want hij was rijk.

Met zijn zuurstokkenfabriek verdiende hij geld als slijk.

Biebel: Hij noemde zich een vriend van de piekerende prins,
Maar in werkelijkheid was-ie veel kwaad van zins.

Kwist: Hij heette Zuurtoot en had tovenaarsbloed.
Het duurde niet lang of hij kreeg de prins in zijn macht -
voorgoed!...

Tovenaar Zuurtoot op.

Tovenaar: Waarom nog langer piekeren, hoogheid, over die
naam?

Ik geef u wel een andere en bezorg u bovendien als koning
wereldfaam!

Kwist: En al was die Zuurtoot nog zo sinister,
Toch besloot prins Appelkok: ...

Koning: ... dat wordt mijn minister!

Kwist: Door zijn domheid beseftte hij niet wat-ie deed.
De kersverse minister had duistere plannen gereed!...

Tovenaar: (terzijde) Toegegeven: met mijn fabriekje gaat het
lang niet slecht,
Maar ik wil hogerop, dat is mijn recht!
Ik zal de mensen dwingen, meer zuurstokken te kopen.
Als ik straks minister ben, zal dat wel van een leien dak-
je lopen!
Ik word de rijkste burger van het land en dan ...

Ja, dan word ik door list en bedrog ook de machtigste man!
Die domoor wip ik van zijn troon, ik word zelf koning!
Voor al mijn moeite verdien ik geen kleinere beloning.

Biebel: Je hoort het: tovenaar Zuurtoot zat vol onguere
gedachten.

Voor zijn eerste slag moest-ie op een buitenkans wachten.

Kwist: Die kreeg-ie al gauw, op de dag van de kroning.

Kijk zelf maar, 't werd een hele vertoning!

Koning voor troon. Tovenaar op met kroon.

Tovenaar: Laat mij u tot koning kronen, majesteit.

U zal voor het volk schitteren in alle heerlijkheid!

Volk: Hoera, hoera! Lang leve onze koning, hoera!

Kwist: Op dat ogenblik was er nog vreugde - ...

Biebel: ... dat is waar, ja ...

Kwist: Maar toen de koning wou gaan zitten op zijn troon,

Gleed-ie uit over een rondslingerende koffieboon!

Gelach van het volk, omdat koning valt.

Biebel: Het volk lachte,...

Kwist: ... maar de nieuwe koning niet.

Biebel: En minister Zuurtoot?...

Kwist: Die schoot in actie, subiet!

Tovenaar: Genoeg! Om onze koning wordt er niet gelachen -
verstààn?

Wie het nog durft, houden we onmiddellijk aan!

Koning: Jij bent een man naar mijn hart, beste Zuurtoot! Dat
gepeupel heeft dringend een lesje nodig. Wat een grenze-
loze onbeschaamdheid om mij zomaar uit te lachen! Waar
blijft de eerbied die men aan een koning verschuldigd is,
voor de drommel! Ik kan het niet hebben dat er gelachen
wordt, ik wil het niet meer horen! Jij kent vast een
middeltje om de mensen wat in te tomen, nietwaar?

Tovenaar: Natuurlijk, majesteit: dat kan ik zó voor u schik-
ken.

We kunnen ze verplichten, de hele dag zuurstokken te lopen
likken!

Koning: Zuurstokken?... Dat noem ik pas een goed idee! Daar
draaien ze vast van bij. Met zo'n zuurstok in hun mond
zullen ze geen kans meer krijgen en gewoon geen zin meer
hebben, om mij nog uit te lachen. Laat meteen het
Grote Wetboek brengen, dat ik er mijn eerste wet in neer-
schrijf! Ik zal de mensen laten voelen, dat ik niet met
me laat spotten!

Kwist: En zo kwam er in het land een nieuwe wet:

Biebel: Iedereen moest zuurstokken likken, de hele dag - ja,
zelfs in bed!

Hofmeester Harseniek deelt zuurstokken uit.

Kwist: Voor minister Zuurtoot gingen de zaken steeds beter.

Biebel: De ovens in zijn fabriek gloeiden heter en heter.

Kwist: En overal in het land liet hij spionnen voor zich waken.

De ergste was Harseniek, een specialist in kwaaië zaken!

Hij werd benoemd tot hofmeester in het kasteel.

Biebel: Harseniek sloop overal gluiperig rond - vrienden had-ie niet veel!

Hofmeester: Zo waar ik hofmeester Harseniek heet: ik hoor en zie alles wat er aan het hof gebeurt! Ik controleer of iedereen wel met een zuurstok rondloopt en of er niemand op mijn meester, minister Zuurtoot, moppert. Alles wat me verdacht voorkomt, schrijf ik op in mijn kleine notitieboekje, om het 's avonds bij minister Zuurtoot te rapporteren. Over geen enkele spion zal mijn meester zo tevreden zijn als over mij. Ik zal het nog ver brengen, let maar eens op!

Kwist: Alle mensen in het land verzuurden,...

Biebel: ... maar de koning voelde zich best.

Kwist: Eén ding moest nog veranderen,...

Biebel: ... alles was goed voor de rest.

Koning: Met die zuurstokken voel ik me prima, beste Zuurtoot. Ik had echt geen betere minister kunnen kiezen. Maar ... mijn naam bevalt me nog steeds niet. Heb je nog geen andere voor me gevonden?

Tovenaar: Toch wel, majesteit. Voortaan heet u niet langer Appelkok,
Maar koning Zuurstok, bijgenaamd de Grote Stok!

Kwist: En koning Zuurstok regeerde met de zuurstok in de hand.

Biebel: De jaren gingen somber voorbij in Zuurstokkenland.

Kwist: De koning trouwde en kreeg een kind: een prinses.
Ze werd gevoed met zuurstokken, in plaats van met de babyfles.

Af en toe kwam er natuurlijk verzet tegen de zure wetten.

Biebel: Maar tovenaar Zuurstok liet al zijn tegenstanders gevangen zetten!

Kwist: Ten slotte was er nog slechts één man die het lachen niet had verleerd.

Biebel: Hij heette professor Fierlala - ...

Kwist: ... Fierlafijn! - en was heel geleerd.

Biebel: Hij werkte al jaren aan een uitvinding om het land te bevrijden.

Kwist: 's Nachts zocht-ie in het bos kruiden, om er een wonderbaar brouwsel mee te bereiden ...

- Bos. Professor Fierlafijn op.

Professor: Deze keer zal ik het kietelkruid vast vinden.

Want dit is mijn geluksdag, ik voel het - ik ... ruik het!
Het kietelkruid is vlak bij. Het is vreselijk zeldzaam - vooral in Zuurstokkenland - maar vannacht staan de

planeten gunstig. Jupiter, Pluto en Saturnus, wijs me de weg! En jij ook, Maan: licht me bij! Kijk daar: een open plek in het bos. Als daar geen kietelkruid groeit, heet ik geen Fierlafijn!

Stemmen in de verte.

Professor: Hé, wat was dat? Nog mensen in het bos?... Midden in de nacht?... Zouden het soldaten van de koning zijn? Hebben ze mijn spoor gevolgd?... Snel, ik moet me verstoppen achter een boom!

Twee soldaten op.

Soldaat 1: Niemand hier.

Soldaat 2: Ik weet zeker dat ik iemand gezien heb.

Soldaat 1: Ja, ik dacht het ook. Maar misschien was het een dier?

Soldaat 2: Welnee! Ik zou wel eens willen weten wie er zo laat nog door dit bos dwaalt. Iedere Zuurstokkenlander moet op dit uur in zijn bed liggen, met een zuurstok in zijn mond! Kom, we vinden die kerel wel!

Soldaten af.

Professor: Ach, vlieg op jullie, met je zuurstokken! Vergeet er vooral niet flink op te zuigen! Zoek mij maar de hele nacht, je krijgt me toch niet! Want dit is mijn geluksdag.

Zie je wel: ik trap er haast op! Er groeit een heel bosje kietelkruid op deze open plek tussen de bomen. Laat ik er snel wat van plukken! De blaadjes zien er mooi gevormd uit en ze zijn sappig. De zilverwitte bloempjes zijn net opengegaan. Ik ben precies op tijd gekomen. Het kietelkruid bloeit maar één keer in zeven jaar. En alleen vannacht, op mijn geluksdag. Zo, ik heb nu wel genoeg geplukt. Een handvol volstaat. Als de wiedeweenga naar huis nu, om verder aan mijn uitvinding te werken!

Professor af.

- Laboratorium. Professor Fierlafijn door tuindeuren binnen.

Professor: Zo, hier ben ik dan weer! Mét het kietelkruid.

Aan de speurhonden van de koning ben ik mooi ontsnapt. Maar het is dan ook mijn geluksdag vandaag. Even kijken hoe het met mijn brouwsel staat. Het is nog netjes aan de kook, zie ik. Het vuurtje is niet uitgegaan terwijl ik weg was. Eerst nog even krachtig in het soepje roeren. Het begint te borrelen. Met andere woorden: het heeft de juiste temperatuur, om er het vers geplukte kietelkruid aan toe te voegen. Daar gaat het! Vandaag doe ik de grootste uitvinding van mijn leven. Ik voel het, ik ruik het! Ik zal nog nooit zoveel voldoening over mijn werk hebben gehad. En wat nog veel belangrijker is: het wordt een uitvinding waarmee ik het land van de zuurstokken zal kunnen verlossen. Als het vandaag niet lukt, lukt het nooit! Maar het móét

lukken, want dit is mijn geluksdag! Voor ik naar het kasteel van de koning ga, zal ik mijn uitvinding natuurlijk wel eerst even moeten proberen. Met andere woorden: ik heb een proefkonijn nodig.

Lolita door andere deur op.

Lolita: Ha, professor!

Professor: Kijk, daar heb je er al één! Heb ik niet gezegd dat dit mijn geluksdag is?

Lolita: Eindelijk heb ik u gevonden. 'k Heb u overal in huis gezocht, van de kelder tot de zolder! De spinnewebben hangen nog in mijn haar. Waar had u zich verstopt?

Professor: Helemaal nergens, Lolita. Ik was gewoon even uitgegaan.

Lolita: Toch niet ... zonder een zuurstok in uw mond?

Professor: Toch wel! En doe me een plezier: hou zelf ook op met zuigen. Hoe vaak moet ik je nog zeggen, hoe slecht het voor je is!

Lolita: En als ik betraptd word?

Professor: Troost je: we worden in elk geval samen betraptd! Dan kunnen we elkaar in de gevangenis tenminste gezelschap houden.

Lolita: Neem me niet kwalijk: 'k kan er helemaal niet om lachen, professor Fierlafijn!

Professor: Natuurlijk niet! Omdat je, net als iedereen in dit land, helemaal verzuurd bent! Luister nou eindelijk naar mij en leg die zuurstok opzij!

Lolita: Goed, 'k zal hem even in mijn zak stoppen. Maar dan moet u ook een goeie raad van mij aannemen: ga slapen, het is de hoogste tijd!

Professor: Onmogelijk, Lolita. Ik werk aan de ontdekking van mijn leven!

Lolita: Ja, daar werkt u al jaren aan - zelfs om half één 's nachts - maar het wordt nooit wat!

Professor: Vannacht moet het beslist lukken, Lolita. Want dit is mijn geluksdag, ik voel het - ik ruik het!

Lolita: U doet maar, hoor! Ik ga slapen, 'k ben doodop. Als u maar weet dat niemand zijn nachtrust kan missen. Denk wat meer om uw gezondheid!

Professor: Maar daar denk ik juist de hele dag aan. Ik lach van de ochtend tot de avond.

Lolita: Stil toch, professor! Vroeg of laat horen ze het buiten. Met al die spionnen! U lacht ons nog recht de gevangenis in!

Professor: Uitgesloten, Lolita! Zeker niet op mijn geluksdag. En morgen ook niet, want dan ga ik met mijn uitvinding naar het paleis, om een einde te maken aan alle zure wetten!

Lolita: Maar dat is een droom, professor! Wat kunt u nou tegen de koning en zijn minister beginnen? Kom, ik ga maar slapen. Wel te rusten!

Professor: Een ogenblikje! Wacht nog even, Lolita. Je zou me nog kunnen helpen.

Lolita: Om half één 's nachts?

Professor: Weet je eigenlijk wat ik hier aan 't uitvinden ben?

Lolita: 'k Heb er geen flauw idee van, professor. En ik ben veel te moe om erover na te denken. 'k Val om van de slaap!

Professor: Kijk, dat valt me nou van je tegen, weet je! Ik sta op het punt een uitvinding te doen om het land te redden ...

Lolita: Dat zegt u al jaren!

Professor: ... en jij - jij denkt alleen maar aan je bed!

Lolita: Ik bewonder uw moed, professor. Maar van die zuurstokken verlost u ons nooit. Daar bestaat geen remedie tegen! Op dit ogenblik zou u veel beter slaapgas voor uzelf uitvinden.

Professor: Kijk, daar heb je 't bijna geraden, Lolita!

Alleen ben ik geen slaapgas, maar lachgas aan 't uitvinden.

Lolita: Lachgas? In Zuurstokkenland? 'k Zou bijna zeggen:

laat me niet lachen! Dat wordt natuurlijk onmiddellijk verboden en u eindigt in de gevangenis! Samen ... met mij ...

Professor: Zie je nou weer dat je helemaal verzuurd bent,

Lolita! Je ziet alles veel te somber in. Ik zal de koning en zijn minister net zo veel lachgas doen opsnuiven, tot ze hun zure wetten opgeven.

Lolita: Dat lukt nooit! Verstokte zuurstokken zoals de koning en zijn minister genees je niet meer.

Professor: Toch wel! Volgens mij zijn hun lachspieren verroest. Die moeten gewoon gesmeerd worden. Mét mijn lachgas!

Lolita: Eerlijk gezegd: als dat écht zou kunnen ... is het natuurlijk ... een fantastische uitvinding.

Professor: Oho, het is nou wel mijn geluksdag, maar laten we

toch maar niet te vroeg juichen, Lolita! Met andere woorden: laten we de feestneus niet te snel opzetten.

Lolita: Als we er tenminste nog één in huis hebben!

Professor: Ik moet eerst nog even controleren of mijn lachgas het wel doet. Kijk, in deze bokaal breng ik een heel bijzonder brouwsel aan de kook. Het bevat dertien geklutste eieren van de bijna uitgestorven lachduif, een vingerhoed zuur van de kriebelmieren, een handvol vers geplukt kietelkruid en ten slotte twee geraspte eksterogen van de laatste lachende professor in Zuurstokkenland - en dat ben ik! Heel langzaam nu begint dat ongewone soepje te verdampen. Het opstijgende gas vang ik door deze wirwar van glazen buisjes en rubberslangetjes in een spuitbus op. Ik hoop dat daar intussen al genoeg gas in zit, om een eerste proef te wagen.

Lolita: Hoor eens: u wilt mij toch niet als proefkonijn gebruiken?

Professor: Wie anders?

Lolita: Waarom probeert u het niet bij uzelf?

Professor: Onmogelijk! Bij mij zou je de uitwerking immers niet kunnen nagaan. Ik heb geen lachgas nodig, want ik ben niet verzuurd, maar jij wel.

Lolita: Best mogelijk, maar voor proefkonijn wil ik in geen geval spelen. Daarvoor ben ik nooit bij u in dienst gekomen!

Professor: Maar dan vergeet je dat het een hele eer is, om aan zo'n ontdekking te mogen mééwerken. Als ik later door mijn lachgas beroemd word, word jij als eerste proefkonijn

(terzijde) of slachtoffer ... méé beroemd.
Lolita: Wat mompelde u daar over ... offer?...
Professor: Boffer, zei ik. Als medewerkster ben je een echte boffer.
Lolita: Nou ja, als je 't zo bekijkt, klinkt het natuurlijk niet onaardig.
Professor: Je krijgt later misschien zelfs een standbeeld! Naast het mijne ...
Lolita: Stel je voor, zeg! Maar ... u weet toch zeker dat er geen gevaar bij is, professor?
Professor: Niet het minste! (terzijde) Je kan er hoogstens paarze pukkels van krijgen!... Doe toch niet steeds zo bang, Lolita! (weer terzijde) Van die paarze pukkels ga je niet dood!...
Lolita: Wat mompelde u daar over pààr-?...
Professor: Klààr! Ik vroeg: ben je klaar?
Lolita: Nou ja, vooruit dan maar! Voor de eer!
Professor: Zet je schrap, meid! Daar gaan we dan!
Lolita: Oh, stop! Hou op! Bah, wat een afschuwelijke stank, professor! 'k Val er zowat flauw van. Laat me de tuindeuren snel openzetten, dat ik wat frisse lucht kan happen. Dat zogenaamde lachgas van u ruikt naar ongewassen voeten!
Professor: Dat zal door mijn geraspte eksterogen komen, denk ik. Maar ... alle gekheid op een stokje: waarom lach jij nou niet, Lolita? Voel je je lachspieren dan nog niet in beweging komen?
Lolita: Nee, niet in het minst! Neem me niet kwalijk, professor: ik kan van dat lachgas van u zelfs niet glimlachen.

Professor: Dat is vreemd! Ofwel hapert er nog wat aan de samenstelling van mijn brouwsel, ofwel ben jij zo vreselijk verzuurd, dat ik niet genoeg lachgas gespoten heb!

Lolita slaat de tuindeuren geschrokken dicht.

Lolita: Grote goedheid! Zwijg toch, professor! We worden bespioneerd, we zijn verloren!

Professor: Wat overkomt jou zo opeens? Heb je soms een spook gezien?

Lolita: Nee, twee!

Professor: Spoken?

Lolita: Natuurlijk niet! Soldaten, spionnen!

Professor: Waar?

Lolita: In de tuin!

Professor: Dat moet ik door het sleutelgat zien.

Lolita: Ja, overtuig uzelf maar! Ons laatste uur heeft geslagen! Ze hebben natuurlijk uw spoor vanuit het bos gevolgd. Ik heb altijd geweten, dat u ons met uw gelach vroeg of laat in de gevangenis zou helpen!

Professor: Hou toch op met dat gejammer! Draaf niet zo door! Ik zie helemaal niemand in de tuin.

Lolita: Zou ik me dan vergist hebben?

Professor: Néé! Alle gekheid zonder stokje: je hebt goed gezien, Lolita!

Lolita: Dat is het einde!

Professor: Twee zwarte schimmen sluipen langs mijn appelboom. Maar ... zouden het wel soldaten of spionnen zijn?